

ამხანაგობა

ინჟანინტაქტი

INJARCHITECT

s/k 202483348

ღამკვეთი

იმერეთის რეგიონში ქ. ქუთაისის მე-14 საჯარო სკოლის (ს/კ 03.01.23.127) რეაბილიტაციარესტავრაციის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის შედგენის მომსახურება

III ეტაპი

საძიებო, კვლევითი და საფიქსაციო სამუშაოების განხორციელება

სარესტავრაციო ობიექტი მდებარეობს ქუთაისში, ავტოქარხნის მიმდებარედ, გრ. ორბელიანის ქუჩაზე №3-ში. იგი წარმოადგენს ოთხსართულიან შენობას. განსაზღვრულია ამ ნაგებობის სარეაბილიტაციო პროექტის შედგენა. ობიექტი აღრიცხულია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლად

არქიტექტურული კვლევა

შესავალი

შენობა აშენებულია 1952 წელს. მას 2017 წელს მინიჭებული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი. სკოლის შენობა სამსართულიანია, მოგვიანოდ მას სამხრეთის მხრიდან მიშენებული აქვს გრძელი ფლიგელი.

ქუთაისი მდებარეობს დასავლეთ საქართველოს ცენტრალურ ნაწილში. იგი გაშენებულია იმ ადგილას, სადაც მდინარე რიონი თავისი ვიწრო და ღრმა ხეობიდან ფართო ვაკეზე გამოდის. უკანასკნელ დრომდე მდინარე დაახლოებით ორ თანაბარ – აღმოსავლეთ და დასავლეთ–ნაწილად ყოფს ქალაქის დასახლებას.

ქალაქის დასავლეთ ნაწილში მდებარეობს უბანი, რომელსაც ავტოქარხნის დასახლებას უწოდებენ. საავტომობილო ქარხანასა და მის დასახლებას უჭირავს დიდი ტერიტორია ქუთაის–წყალტუბოს რკინიგზის ხაზის დასავლეთით და სახრეთით. დასახლება, მისი ტერიტორიის დასავლეთი საზღვარი, მდინარე რიონს 8 კილომეტრით არის დაცილებული.

ავტოქარხნის დასახლების სახელი დაკავშირებულია საავტომობილო ქარხანასთან. საბჭოთა კავშირის თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე ი.ბ. სტალინის 1945 წლის 6 მაისის N 8436 დადგენილებით ქუთაისში დაიწყო ქარხნის მშენებლობა.

ქუთაისის სახელმწიფო არქივის დირექტორი, ბატონი მერაბ კეზევაძე წარმოგვიდგენს საარქივო მასალებს საავტომობილო ქარხნის შესახებ - 1945 წლის გაზაფხულზე „ქალაქის სამხრეთ-დასავლეთით, იქ, სადაც მაღლაკის ხრიოკი და უნაყოფო სატურიას სახელწოდების ველი იყო 120 ჰა ფართობზე დაიწყო რესპუბლიკაში პირველი და ერთადერთი უმძლავრესი საწარმოს, ქუთაისის საავტომობილო ქარხნის მშენებლობა..... მშენებლებისათვის ერთ-ერთი მთავარი პრობლემა მდინარე ოლასკურა იყო. როგორც კი მდინარე მოდიდებოდა, ფართოდ იშლებოდა მაღლაკის ველზე და მოსახლეობა იძულებული იყო სახლის სხვენზე ეცხოვრა..... ამ ტერიტორიაზე ორი პატარა ღელე „რომბია“ და „ოდა“ დამალეს მიწაში მაღლაკის საზღვრამდე. უბანში ძველი მოსახლეები იყვნენ ჟორჟოლიანები, კვერნაძეები, ტყემელაშვილები და სხვები, რომლებსაც დღესაც ახსოვთ როგორ დაიწყო ავტოქარხნის მშენებლობა და უბნის დასახლება. მოგვარდა სასმელი წყლის პრობლემა, ელექტროენერგიით მომარაგება, გზების გაფართოება და მოკირწყვლა. დაინიშნა სამარშრუტო ავტობუსები, ხოლო 1957 წელს პირველი ტროლეიბუსიც გამოჩნდა.

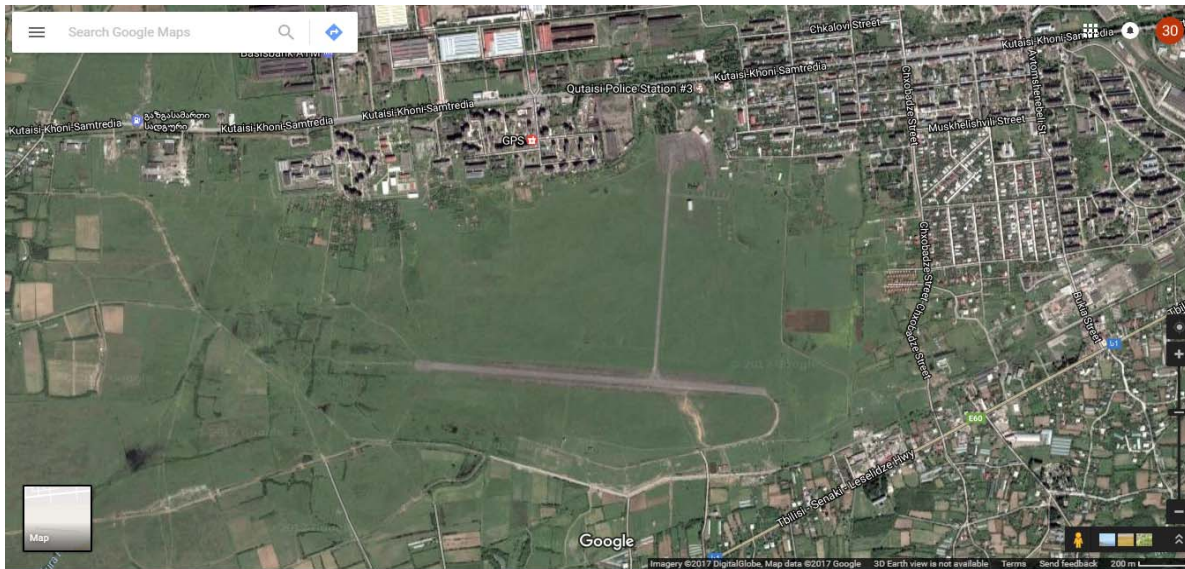
ავტოქარხნის დასახლება, რომლის ფართობი 630 ჰა წარმოადგენს, მდებარეობს გზაგამტარ ხიდს, სოფელ მაღლაკს, წყალტუბოს და ქვიტირის გზატკეცილებს შორის.

2000 წლის მონაცემებით აქ 10505 ოჯახი ცხოვრობდა " - წერს ვახტანგ ჯავახაძე ავტოქარხნის დასახლების შესახებ თავის წიგნში. (ვ.ჯავახაძე, „ქუთაისო, დედავ ჩემო“ გვ.369).

ამ დასახლებას ავტომშენებელთა ქალაქს ან „დასავლეთი სამრეწველო-სატრანსპორტო რაიონ-ს“ ეძახდნენ. უბანს სახელწოდება აქ მდებარე საავტომობილო ქარხნიდან გამომდინარე ეწოდა. მაღლაკის ველს, სადაც საავტომობილო ქარხანა მდებარეობდა, უწინ "ორშიშის" მიწა ერქვა. 70-80 წლის წინ ამ მიწაზე მხოლოდ საურმე გზა გადიოდა. პირველად მშენებელი მუშების და სხვა რესპუბლიკიდან ჩამოსული სპეციალისტებისთვის შეიქმნა საბინაო ფონდი, რასაც მოყვა მუშათა დასახლების წარმოშობაც. 1946 წელს დაბაში 3829 მცხოვრები ფიქსირდებოდა. ისინი ძირითადად მშენებლები იყვნენ. მათ ნელ-ნელა ექსპლოატაციაში გაშვებული საამქროთა მშრომელები შეემატნენ. საცხოვრებელი სახლები, ძირითადად, ქარხნის მიმდებარე ტერიტორიასა და სტალინის ქუჩაზე (ჯავახიშვილის ქ.) შენდებოდა. პირველ ხუთ წელიწადში წყლით მომარაგების საკითხი გადაწყდა, შემდეგ ქალაქსა და ქარხანას შორის გზების კეთილმოწყობა და ნარგავების გაზონების შექმნა დაიწყო. 1951 წლიდან ავტობუსების რეგულარული მიმოსვლა დამყარდა, ხოლო 1957 წელს პირველი ტროლეიბუსიც გავიდა.

საავტომობილო ქარხნის გარდა, ავტოქარხნის ტერიტორიაზე აშენდა რკინა-ბეტონის ნაკეთობათა მსხვილი ქარხანა და რიგი სხვა საწარმო. სამრეწველო მშენებლობას, რელიეფთან ერთად, ხელს უწყობდა ის გარემოებაც, რომ 1935 წელს აქ გაიარა ბროწეულა-წყალტუბოს რკინიგზის ხაზმა. უბნის ტერიტორიის დიდი ნაწილი ასევე ეკავა აეროპორტს, რომელიც შიგა რესპუბლიკურ ავიახაზებს ემსახურებოდა. დღესდღეობით აეროპორტი აღარ ფუნქციონირებს.

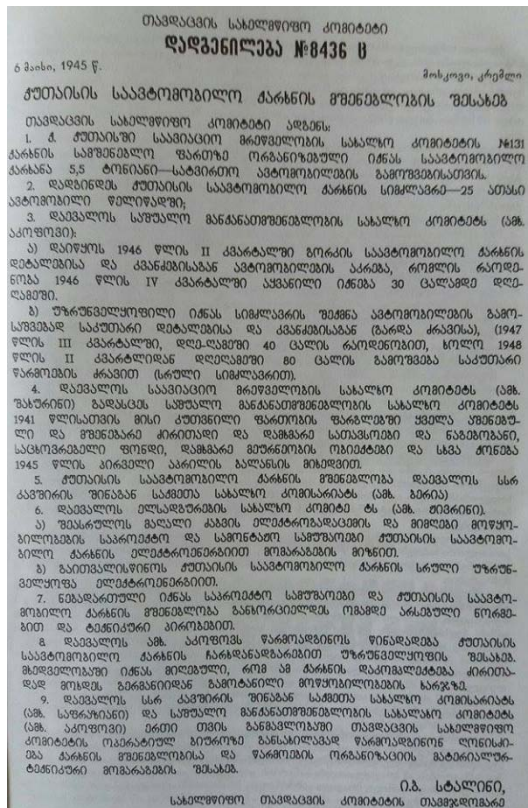

ქუთაისი ოდითგანვე განათლების კერად ითვლებოდა. სწორედ ამ ქალაქში მიიღეს პირველდაწყებითი განათლება ისეთმა ადამიანებმა, კაცობრიობის ისტორიაში ღრმა კვალი რომ დატოვეს. ბევრი სასწავლებელი საუკუნეზე მეტია, რაც არსებობს. მართალია, ქუთაისის მე-14 საჯარო სკოლა თავისი არსებობის წელთა სიმრავლით ვერ დაიკვეხნის, სულ რაღაც 73 წელიწადისთვის მიუღწევია, მაგრამ მასაც თავისი მოკრძალებული წვლილი მიუძღვის ქალაქისა და რესპუბლიკის განათლების საქმეში. სკოლის ისტორია სისხლხორცეულადაა დაკავშირებული ქალაქში საავტომობილო ქარხნის მშენებლობასთან.

1945 წლის 5 მაისს იოსებ სტალინმა ხელი მოაწერა დადგენილებას ქუთაისში საავტომობილო ქარხნის მშენებლობის შესახებ. ეს ქარხანა მრავალი მნიშვნელოვანი საქმის ფუძემდებელი აღმოჩნდა. როდესაც მშენებლობაზე სამუშაოდ დაიდრნენ სპეციალისტები ქვეყნის სხვადასხვა კუთხიდან, ყოფილი საბჭოთა რესპუბლიკებიდან, ქალაქმა საკუთარი შვილებით მიიღო ისინი. აქ ხომ ოდითგანვე სიამტკბილობით ცხოვრობდნენ ქართველები ებრაელებთან, სომხებთან, რუსებთან ერთად. ავტოქარხნის მშენებლობასთან და მერე ქარხნის მუშაობის წარმართვასთან დაკავშირებით სპეციალისტების მომრავლებამ აუცილებელი გახდა ქარხნის

ტერიტორიაზე სკოლების აშენება. პირველად ამ უბანში დაარსდა რუსული მე-14 საშუალო სკოლა.

არქივში დაცული მასალები ადასტურებს, რომ განათლების სამინისტროს შეთანხმების საფუძველზე 1944 წელს გაიხსნა სკოლის მხოლოდ პირველი კლასი, რომელსაც საავტომობილო ქარხნის დასავლეთი დასახლების ერთ-ერთი საცხოვრებელი ბარაკი დაეთმო. ახლად დაარსებული სკოლის გამგედ დაინიშნა აკიმოვა ანა ტოლოზაის ასული.

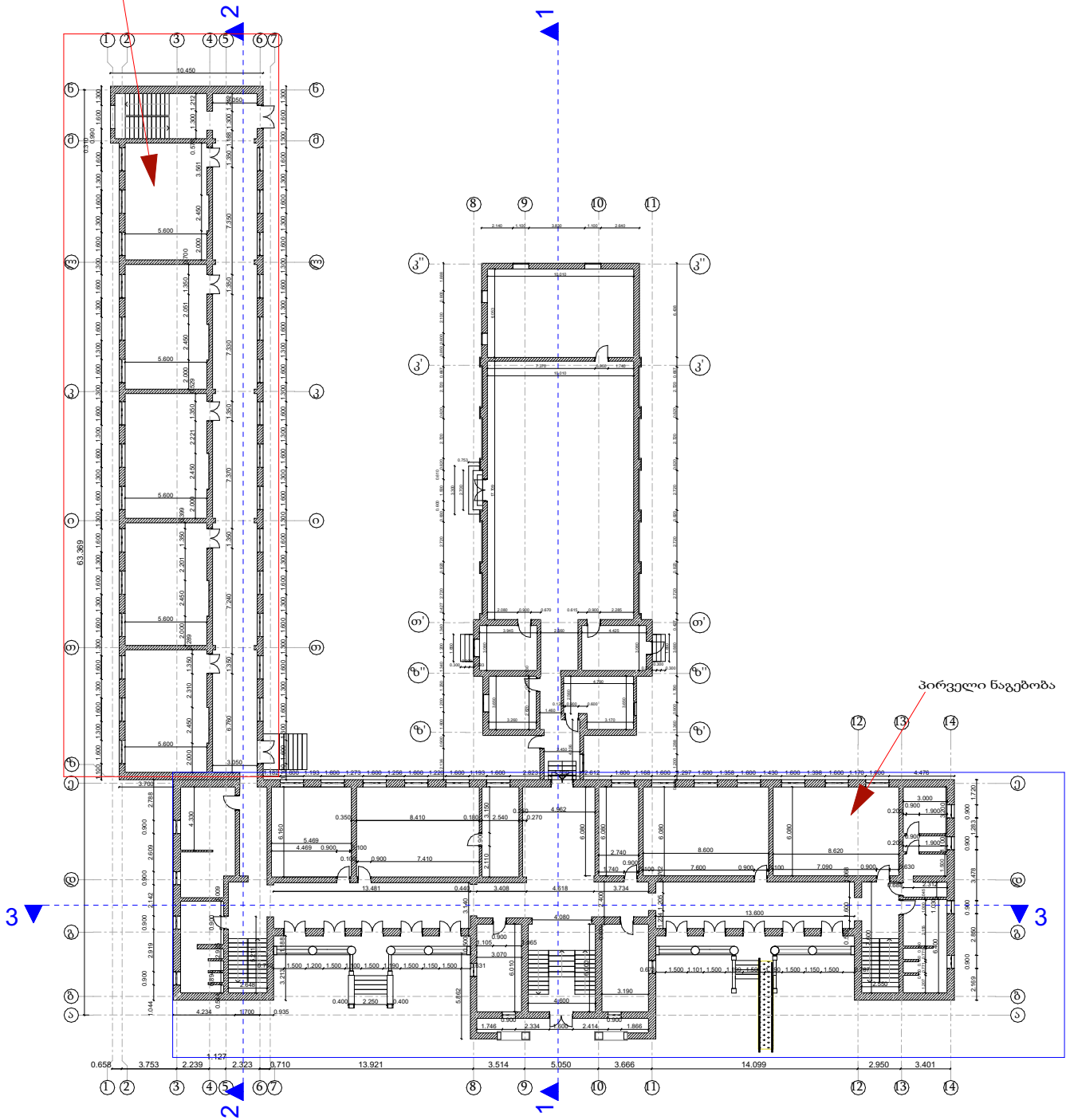

საავტომობილო ქარხნის სწრაფმა ზრდამ მოსწავლეთა რაოდენობაც მნიშვნელოვნად გაზარდა. აუცილებელი გახდა ახალი სკოლისათვის შენობის აგება. და აი, 1953 წელს მე-14 სკოლის 1072 მოსწავლემ დიდი ჟრიაბულით შეაღო სკოლის კარი და მიუსხდა ჯერ კიდევ საღებავშემუშრალ მერხებს. საარქივო მასალებში დაცულია ცნობა იმის შესახებ, რომ 1953-1955 წლებში მე-14 სკოლის პირველი დირექტორი ახალ შენობაში გადასვლის შემდეგ გახლდათ ბატონი სერგო ურუშაძე. სკოლა ორენოვანი იყო, აქ ერთმანეთის გვერდით სწავლობდნენ არა მარტო ქართველი ბავშვები, არამედ უკრაინელები, სომხები, აზერბაიჯანელები, ბერძნები, ებრაელები, ტაჯიკები, თურქმენები, ბოშები.

მოსახლეობა იმდენად გაიზარდა, რომ სკოლის შენობა მოსწავლეთა რაოდენობას ვეღარ იტევდა და მაშინდელი აღმასკომის გადაწყვეტილებით სკოლას მიემატა ახალი კორპუსი.

1997 წელს მე-14 სკოლა ისევ ქალაქის ხელმძღვანელობის რეფორმებს დაემორჩილა და ერთი სკოლის ბაზაზე შეიქმნა 2 სკოლა: ქართულენოვანი - მე-6, ხოლო მე-14 ისევ რუსულენოვანი დარჩა. ასე „ცხოვრობდა“ ერთ ჭერქვეშ ორი სასწავლებელი 1999 წლამდე, შემდეგ სკოლები ისევ გაერთიანდა, ისევ დაიბრუნა ორენოვანი სკოლის სტატუსი და ნომერი „14“.

მიშენებული ფლიგელი

პერიოდი

მეორე მსოფლიო ომის შემდგომი საბჭოთა არქიტექტურა, ხშირად გაიგივებული უნიფორმულ სტილთან, დაიყო სულ მცირე ოთხ განვითარების ვექტორად:

მაღალი კლასის საცხოვრებელი და საოფისე მშენებლობა ახლადადმოცენებულ გამარჯვებულთა თაობისთვის - ომისშემდგომი ელიტისთვის.

ასევე ძლევამოსილი ინფრასტრუქტურის პროექტები (მეტრო ლენინგრადსა და მოსკოვში, ვოლგა-დონის არხი).

ომით დანგრეული კიევის, სმოლენსკის, სტალინგრადის, ვორონეჟისა და ასობით მცირე ქალაქის აღდგენა.

ასევე ახალი, იაფი ტექნოლოგიების შემუშავება საბინაო კრიზისის დასაძლევად, რომელიც განსაკუთრებით მწვავედ დადგა 1948 წელს და ოფიციალური სახ. პოლიტიკა გახდა 1951 წლიდან.

ახალი ქალაქების მშენებლობა, განსაკუთრებით ციმბირში: ნოვოსიბირსკი, კემეროვო, ძერჟინსკი და სხვ.

საბინაო მშენებლობა ომისშემდგომ ქალაქებში მკაფიოდ კლასობრივ ხასიათს ატარებდა მდგმურთა რანგის შესაბამისად. ფუფუნების დაფარვის არავითარი მცდელობა არ კეთდებოდა; ზოგჯერ ეს ბუნებრივ ხასიათს ატარებდა, ზოგჯერ კი ზედმიწევნით გაზვიადებული იყო. სტალინთან ახლომდგომ ხელქვეითთა ქალაქგარე რეზიდენციები ყველაზე მაღალი კატეგორიის იყო; ისევე როგორც ივან ჟოლტოვსკის 1945 წელს აგებული "ლომების სახლი"[8], ფეშენებელური რეზიდენციები წითელი არმიის მარშლებისთვის. 1947 წლის მარშალთა ბინები ლევ რუდნევის პროექტით, იმავე კვარტალში, მხოლოდ მცირედით ჩამოუვარდება და ასევე უმაღლესი კლასის საცხოვრებელ ბინებს შეიცავს, თუმცა ნაკლებად ექსტრავაგანტული ფასადი აქვს. სტალინის ხელქვეითთა იერარქიას ყველა დონისთვის საკუთარი ტიპის ნაგებობა შეესაბამებოდა. მაღალი კლასის ნაგებობები ადვილად გამოირჩევა ცნობადი დეტალებით, როგორიცაა ფანჯრებს შორის სივრცე, დუპლექსები და ერკერები. ზოგჯერ მდგმურთა შესაბამისი რანგი და საქმიანობა აღინიშნებოდა ორნამენტებსა და მემორიალურ დაფებზე. თუმცა ეს დამახასიათებელი იყო უფრო მოსკოვისთვის. მცირე ქალაქებში სოციალური ელიტა ერთ ან ორ კლასში ერთიანდებოდა; სანქტ-პეტერბურგში კი რევოლუციამდელი ფეშენებელური საცხოვრებელი ფართიც საკმარისად იყო.

სტალინის პრემიამ 1949 წლისთვის (გამოცხადდა 1950 წლის მარტში) გამოააშკარავა სტალინისტური არქიტექტურის მკაფიო, თანამედროვე მიმართულება -

ექსტრავაგანტული, ძვირი შენობები კვლავაც განდიდებული იყო, მაგრამ ასევე უპირატესი იყო სტალინისტური სტილის ხელმისაწვდომობისთვის მცდელობა. ის ასევე ხაზს უსვამდა იმ დროის კლასების ფენებად დაყოფას შესაბამისი საცხოვრებელი ფართის განაწილების მიზნით.

დაქვეითება (1945-1955)

გადასვლას სტალინისტური არქიტექტურიდან სტანდარტულ მზა ბეტონის ბლოკებით ნაგებ კოლოფებზე ხშირად ხრუშჩოვის მმართველობას უკავშირებენ, კერძოდ კი 1955 წლის ნოემბრის[15] განკარგულებას ექსცესების ლიკვიდაციის შესახებ. ხრუშჩოვი ნამდვილად იყო ჩართული ხარჯების შემცირების კამპანიაში, თუმცა ის 1948 წელს დაიწყო, როდესაც სტალინი ჯერ კიდევ ცოცხალი იყო. გადახვევა მასშტაბულობაზე აშკარაა ეკონომიურ სტალინისტურ შენობებში ჟოლტოვსკის ბოლშაია კალუჟსკაიას 7-ის მსგავსად. თუმცა ქვის წყობაზე დაყრდნობით, ამგვარი შენობები მხოლოდ მცირედ ეკონომიას იძლეოდა. 1948-55 წლებში სხვადასხვა არქიტექტურული ბიუროები უზარმაზარ კვლევებს აწარმოებდნენ, რათა ახალი ტექნოლოგიებისთვის მიეკვლიათ და გამოეცადათ.

დასასრული (ნოემბერი 1955)

სტალინის სიცოცხლეში ფეშენებელური იმპერია და მასიური ბინათმშენებლობა მშვიდობიანად თანაარსებობდა; ლაგუტენკოს თანადგომა არ ნიშნავდა რიბიცკისგან განდგომას. თუმცა ყველაფერი შეიცვალა 1954 წლის ნოემბერში, როდესაც კრიტიკოსებმა ღიად დაგმეს ექსცესიულობა და მაღლივი ნაგობობების სურვილი, ანუ სტალინის სურვილი; ეს კამპანია გაჩაღებული უნდა ყოფილიყო პირადად ხრუშჩოვის მიერ. მომდევნო წელს კამპანია უფრო მასშტაბური გახდა, შეამზადა რა საზოგადოება სტალინიზმთან ფორმალური გამოთხოვებისთვის.

ექსცესების ლიკვიდაციის განკარგულებას (4 ნოემბერი, 1955) მოჰყავს სტალინიზმის ექსცესების გარკვეული შედარებითი ხარჯთაღრიცხვა, რომლის თანახმადაც ის პროექტების საერთო ღირებულების 33%-ს აჭარბებდა. მაგალითები ფრთხილად იქნა შერჩეული, თუმცა საფუძველს მოკლებული არ იყო. განსაკუთრებული კრიტიკის ქარცეცხლში მოჰყვნენ ალექსეი დუშკინი და ევგენი რიბიცკი სამმაგი გადახარჯვისა და უზომოდ ფუფუნებრივი საბინაო დაგეგმვისთვის; რიბიცკისა და პოლიაკოვს ჩამოერთვათ სტალინის პრემიები. ამას მოჰყვა ბრძანებულება განვითარებულიყო სტანდარტული გეგმები და შექმნილიყო მშენებლობის სტანდარტიზაციის ინსტიტუტი ყოფილი აკადემიის საფუძველზე.

სტალინისტური არქიტექტურა აგონიაში აღმოჩნდა მომდევნო ხუთი წლის განმავლობაში - ძველი პროექტების დასრულება უპირატესობას უკვე აღარ წარმოადგენდა. საწყის ფაზაში მყოფი პროექტები ძირეულად შეიცვალა, სტრუქტურულად დასრულებულთ კი მოეხსნა ყველა ექსცესი. ეს ისტორია დამთავრდა სასტუმრო უკრაინის (კიევი) 1961 წელს დასრულებით. დიდებული სტალინალე ბერლინში, ჩასახული 1952 წელს, ასევე დასრულდა 1961 წელს, თუმცა მას არ ჰქონია ბევრი დასაკარგი: მასშტაბი და სტრუქტურა ამ შენობებისა უდავოდ სტალინისტურია, თუმცა სადა მოპირკეთება იხრება იუგენდშტილისა და პრუსიული ნეოკლასიციზმისკენ. ეს ქუჩა მოგვიანებით გაფართოვდა საერთაშორისო სტილში და მას კარლ-მარქს-ალეე დაერქვა.

ლიტერატურა

- (ინგლ.) Architecture of The Stalin Era, Alexei Tarkhanov (Collaborator), Sergei Kavtaradze (Collaborator), Mikhail Anikst (Designer), 1992, [ISBN 978-08-4781-473-2](#)
- (ინგლ.) Architecture in the Age of Stalin: Culture Two, Vladimir Paperny (Author), John Hill (Translator), Roann Barris (Translator), 2002, [ISBN 978-05-2145-119-2](#)
- (ინგლ.) The Edifice Complex: How the Rich and Powerful Shape the World, Deyan Sudjic, 2004, [ISBN 978-15-9420-068-7](#)

საექსპერტო დასკვნა

იმერეთის რეგიონში ქ. ქუთაისში №14 საჯარო

სკოლის შენობა-ნაგებობების კონსტრუქციების

არსებულ მდგომარეობაზე და მდგრადობაზე

ექსპერტი ვ. კასრაძე

ამხანაგობა „ინჟარქიტექტი“-ს თან გაფორმებული 2020 წლის 2 თებერვალს №4 ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული დავალების თანახმად ჩემს მიერ იმერეთის რეგიონში ქ. ქუთაისში №14 საჯარო სკოლის შენობა-ნაგებობების კონსტრუქციების არსებულ მდგომარეობაზე და მდგრადობაზე ჩაუტარდა ვიზუალური კვლევა (ტექნიკური დავალების 1-ლი ეტაპის თანახმად).

ჩატარებული ექსპეტიზის პროცესში გამოყენებული იყო შემდეგი ნორმატიული საბუთები:

1. „სეისმომდეგი მშენებლობა“ პნ 01.01-09;
2. Строительство в сейсмических районах“ СНИП II-7-81*

როგორც დამხმარე მასალა, რადგანაც სკოლის დაპროექტება და მშენებლობა განხორციელდა საბჭოთა კავშირის დროს.

სკოლის კომპლექსი შედგება სამი ანტისეისმური ნაკერით გაყოფილი შენობისგან:

შენობა I - სამსართულიანი; შენობა II - ორსართულიანი; შენობა III - ოთხსართულიანი.

შენობა I. შენობა ორსართულიანია სარდაფის გარეშე, აშენებულია 1952 წელს. სწორკუთხა ფორმის ცენტრალური და ფლანგური რიზალიტებით, გეგმაში ზომებით 53.0x10.2მ (ღერძებში რიზალიტების გარეშე) და 53.0x14.6მ (ღერძებში რიზალიტების ჩათვლით). II და III სართულის ფასადის კედლები გადმოტანილია „გ“ ღერძის 1-ლი სართულის კედლიდან წინ 1.10სმ, და ეყრდნობიან მრგვალი ფორმის რკინა ბეტონის 50სმ დიამეტრის სვეტებს.

- შენობას გააჩნია ორი გარე და ერთი გრძივი კედელი, რაც აკმაყოფილებს პნ 01.01-09, მუხლი 13, გვერდი 29-ის მოთხოვნას.
- მანძილი განივ კედლებს შორის $L_{max}=15.0მ$ (I კატეგორიის წყობა) ტოლია;
- სართულების რაოდენობა $n=3$ აკმაყოფილებს პნ 01.01-09, ცხრილი 8, გვერდი 15-ის მოთხოვნას;
- შუაკედლის სიგანე $L_{min}=94სმ<116სმ$ პნ 01.01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29, ხოლო აკმაყოფილებს $L_{min}>90სმ$ -ზე СНИП II-7-81*, ცხრილი 10, გვერდი 13 მოთხოვნას (I კატეგორიის ს წყობა;
- ღიობის მაქსიმალური სიგანე $L_{\phi}=1.70მ<3.00მ$ პნ 01.01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29;
- შუაკედლის შიგანის შეფარდება ღიობის სიგანესთან $\frac{L_{\phi}}{L_{\phi}} = \frac{1168}{1600} = 0.73 > 0.5$ (დანარჩენი შეფარდებები 0.73 ზე მეტია) პნ 01.01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29.
- სართულის სიმაღლის შეფარდება კედლის სისქესთან $\frac{H}{B} = \frac{375}{51} = 7.4 < 10$ პნ 01.01-09 მუხლი 10 გვერდი 29;
- სამივე სართულის სიმაღლეა $3.75მ<4.00$ СНИП II-7-81* მუხლი 3.41, გვერდი 12.
- სამირკველი ლენტური, ბეტონის;

- კედლები ამოყვანილია წითელი აგურით, სისქით 51 სმ;
- კიბეები ლითონის ჩანებზე რკინა-ბეტონით;
- ზღუდარები თაღოვანი და რკინა-ბეტონის;
- კოჭები რკინა ბეტონის;
- სახურავი ხის ნივნივებით;
- გააჩნია რკინა ბეტონის ანტისეისმური სარტყელი;

შენიშვნები და რეკომენდაციები:

1. განივ კედლებს შორის მანძილი $l=14.0\text{მ}>9.0\text{მ}$, რაც აღემატება საქართველოს ნორმების პნ 01.01-09 მოთხოვნას, მაგრამ აკმაყოფილებს საბჭოთა კავშირის ნორმებს СНИП II-7-81* მოთხოვნას $L_{\text{max}} \leq 15\text{მ}$ იმის გათვალისწინებით, რომ შენობა იმყოფება დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში, მიმაჩნია დასაშვებათ ვიხელმძღვანელოთ СНИП II-7-81* მოთხოვნით და არ მოვაწყოთ კედლის შემცვლელი ჩარჩო.
2. ყველაზე ნაკლები სიგანის შუაკედლისების (პლანგური რიზალიტების ფასადზე) $l=94\text{სმ}<1.16+25\%$ არ აკმაყოფილებს პნ 01.01-09 მოთხოვნას და საჭიროებს გამაგრებას ლითონის პროფილებით ან არმირებული პერანგით.
3. გვერდითი რიზალიტების ორივე ფასადზე დაფიქსირებულია ბზარები. მათი გაჩენის მიზეზი, სხვა ფაქტორებთან ერთად მნიშვნელოვან წილად არის ეზოში, შენობის პარალელურად განლაგებული ხეების ფესვებით. მიწის ზედაპირზე ფესვებით წარმოქმნილი ღარები პირდაპირ მიემართებიან შენობის საძირკვლებთან და შედიან მათ ქვეშ, ყვეა შენობისკენ მიმართული ფესვი უნდა ჩაიჭრას და ამოღებულ იქნას, ამ ფასადებს უნდა გაუკეთდეს გამაგრება (არმირებულ პერანგით, არმირებული პოლიმერცემენტის სოგმანებით ან სხვა მეთოდით).
4. შენობის 1-ლ სართულზე „7“ - „12“ და „გ“- „დ“ ღერძებს შორს არსებულ ღერეფანში მნიშვნელოვნად დაწეულია იატაკი, რომელიც სავარაუდოდ მოწყობილია ხის კოჭებზე. იატაკი უნდა აიყაროს და მოეწყოს თავიდან.

დასკვნა

შენობა იმყოფება დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში. ძირითადად აკმაყოფილებს „სეისმომდეგი მშენებლობა“ პნ 01.01-09 მოთხოვნებს. გაჩენილი დეფორმაციები და ბზარები დღევანდელი მდგომარეობით არ უქმნიან შენობას ჩამოშლის საშიშროებას, მაგრამ უნდა შეკეთდეს და გამაგრდეს. შერჩეული მეთოდები უნდა ითვალისწინებდეს, რომ შენობას მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი.

ექსპერტის მიერ მოცემული რეკომენდაციების შესრულების შემდეგ შესაძლებელი იქნება შენობის უსაფრთხო ექსპლუატაცია.

ექსპერტი

ინჟინერ-კონსტრუქტორი:

ვ. კასრადე

შენიშვნა II. შედგება 3 სართულისგან სარდაფის გარეშე. სწორკუთხა ფორმის „თ“-„პ“ და „8“ - „11“ ღერძებს შორის ზომებით 26.14x10.6მ:

- პირველი ნაწილი ღერძებში „თ“ - „ი“ 1 სართულიანია სიმაღლით $H=3.0\text{მ}$;
- მეორე ნაწილი ღერძებში „ი“ - „ო“ 2 სართულიანია სიმაღლით $H=6.2\text{მ}$. ეს ნაწილი თავის მხრივ, დაყოფილია ორად „ი“- „ლ“ ღერძებს შორის ორ სართულიანია, ხოლო „ლ“ - „ო“ ღერძებში ერთსართულიანია (დარბაზი);
- მესამე ნაწილი ღერძებში „ო“- „პ“ ერთ სართულიანია. შენობას ორივე მხრიდან „ი“ - „ლ“ ღერძებს შორის გააჩნია 0.6მ გამოწეული გრძივი მიმართულების კედლები;
- შუაკედლის სიგანე $L_{\text{შ}}=1.888>1.16\text{მ}$ პნ 01,01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29.
- ღიობის მაქსიმალური სიგანე $L_{\text{ღ}}=2.50\text{მ}<3.0\text{მ}$ პნ 01,01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29.
- შუაკედლის შეფარდება ღიობის სიგანესთან $\frac{L_{\text{შ}}}{L_{\text{ღ}}} = \frac{1.888}{1.200} = 1.57 > 0.5$ ზე (დანარჩენი შეფარდებები 1.57 ზე მეტია) პნ 01,01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29.
- სართულის სიმაღლის შეფარდება კედლის სისქესთან $\frac{H}{B} = \frac{620}{51} = 12.1 > 10$ პნ 01.01-09 მუხლი 10 გვერდი 29 საბჭოთა კავშირის ნორმებით СНИП II-7-81* მუხლი 3.41, გვერდი 12, $\frac{H}{b} \leq 12$
- პირველი და მესამე ნაწილების სიმაღლეა $H=3.0\text{მ}<3.0\text{მ}$, ხოლო მეორე ნაწილის სიმაღლეა $H=6.2\text{მ}>4.0\text{მ}$ ზე СНИП II-7-81* მუხლი 3.41, გვერდი 12.
- მანძილი განივ კედლებს შორის $L=17.3>9.0\text{მ}$ პნ 01.01-09 ცხრილი 9, გვერდი 28.
- საძირკვლები ლენტურია ბეტონის;
- კედლები ამოყვანილია წითელი აგურით სისქით 51სმ;
- ზღუდარები რკინა ბეტონის;
- სახურავი ხის ნინვნივებზე.

შენიშვნები და რეკომენდაციები:

1. სართულის სიმაღლის შეფარდება კედლის სისქესთან $\frac{H}{b} = 12.1 > 10$ და არ აკმაყოფილებს პნ 01.01-09 მოთხოვნას, მაგრამ აკმაყოფილებს СНИП II-7-81*, $\frac{H}{b} \leq 12$, იმის გათვალისწინებით რომ შენობა იმყოფება დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში, მიმაჩნია დასაშვებად ვიხელმძღვანელოთ СНИП II-7-81* მოთხოვნით, მითუმეტეს, რომ ქვემოთ მოცემულ რეკომენდაციებში იქნება გათვალისწინებული კედლების გამაგრება არმირებული ბეტონით, რაც მნიშვნელოვნად გაზრდის მათ სიხისტეს და მზიდუნარიანობას;
2. შენობა II -ის შუა ნაწილის სიმაღლეა $H=6.2\text{მ}>4.0\text{მ}$ ზე არ აკმაყოფილებს СНИП II-7-81* მოთხოვნას. ნორმებთან შესაბამისობაში მოსაყვანად საჭიროა კედლებზე არმირებული ტორკრეტბეტონის პერანგების მოწყობა და რკინაბეტონის ან ლითონის ჩარჩოების მოწყობა.
3. მანძილი განივ კედლებს შორის $L=17.3>9.0\text{მ}$ პნ 01.01-09. , საჭიროა რკინა ბეტონის ან ლითონის კედლის შემცვლელი ჩარჩოს მოწყობა.

დასკვნა

შენობა იმყოფება დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში, ნაწილობრივ აკმაყოფილებს „სეისმომედეგი მშენებლობა“ პნ 01.01-09 მოთხოვნებს . ჯდენები, დეფორმაციები, და ზზარები შენობაზე არ დაფიქსირებულა. ექსპერტის მიერ მოცემული რეკომენდაციების შესრულების შემდეგ შესაძლებელი იქნება შენობის უსაფრთხო ექსპლუატაცია.

შენიშვნა III. ოთხსართულიანი, სარდაფის გარეშე, აშენების თარიღი უცნობია. სწორკუთხა ფორმის „ჟ“ და „რ“ ღერძებში 0.66მ-თ გამოწეული „2“ ღედიდან, ზომებით 47.0x9.44მ (ღერძებში გამოწეული ნაწილის გარეშე) და 47.0x10.1 (გამოწეული ნაწილის ჩათვლით)

- შენობას გააჩნია 2 გარე და 1 გრძივი კედელი რაც აკმაყოფილებს პნ 01.01-09 მუხლი 13, გვერდი 29 მოთხოვნას.
- მანძილი განივ კედლებს შორის 8.360; 8.226; 8.226; 8.43 < 9.00მ-ზე პნ 01.01-09 ცხრილი 9, გვერდი 28, ხოლო მანძილი 10.26<12 ზე (მეორე კატეგორიის წყობა) СНИП II-7-81* ცხრილი 9, გვერდი 13;
- სართულების რაოდენობა n=4 არ აკმაყოფილებს პნ 01.01-09 ცხრილი 9, გვერდი 9 მოთხოვნას $n_{max}=3$, ხოლო აკმაყოფილებს СНИП II-7-71* ცხრილი 8, გვერდი 9-ის მოთხოვნას. $n_{max}=4$;
- შუაკედლისის სიგანე $L_{\text{შ}}=1.22>1.16\text{მ}$ პნ 01.01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29.
- ღიობის მაქსიმალური სიგანე $L_{\text{ღ}}=1.70\text{მ}<3.0\text{მ}$ პნ 01.01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29.
- შუაკედლისის შეფარდება ღიობის სიგანესთან $\frac{L_{\text{შ}}}{L_{\text{ღ}}} = \frac{1.22}{1.70} = 0.72 > 0.5$ ზე (დანარჩენი შეფარდებები 0.75 ზე მეტია) პნ 01.01-09, ცხრილი 10, გვერდი 29.
- სართულის სიმაღლის შეფარდება კედლის სისქესთან $\frac{H}{B} = \frac{375}{39} = 9.62 < 10$ პნ 01.01-09 მუხლი 10 გვერდი 29;
- ოთხივე სართულის სიმაღლეა 3.75მ<4.0 СНИП II-7-81* მუხლი 3.41, გვერდი 12;
- საძირკველი ლენტურია, ბეტონის
- კედლები ამოყვანილია თეთრი სილიკატური აგურით, სისქით 40სმ, რაც წინააღმდეგობაშია პნ 01.01-09 პუნქტი 1, ქვეპუნქტი „ე“-ს მოთხოვნას „მზიდ და არამზიდ ელემენტებში იკრძალება სილიკატური აგურის გამოყენება“. გვერდი 27;
- კიბეები ლითონის ჩანებზეა რკინა ბეტონით;
- ზღუდარები რკინა ბეტონის;
- კოჭები რკინა ბეტონის;
- სახურავი ხის ნივნივებზე
- გააჩნია რკინა ბეტონის ანტისეისმური სარტყელი;

შენიშვნები და რეკომენდაციები :

1. განივ კედლებს შორის მანძილებია 8.36; 8.23; 8.23; 8.43<9.0მ-ზე და აკმაყოფილებს პნ 01.01-09 მოთხოვნას, ხოლო „ნ“- „პ“ ღერძებზე მდებარე კედლებს შორის მანძილი 10.26მ> 9.0მ-ზე, მაგრამ აკმაყოფილებს СНИП II-7-81* მოთხოვნას, 10.26მ<12მ-ზე. მიმაჩნია დასაშვებად ვიხელმძღვანელოთ სნიპის მოთხოვნით, მითუმეტეს ქვემოთ მოცემულ რეკომენდაციებში იქნება გათვალისწინებული კედლების გამაგრება არმირებული ტორკრეტბეტონით, რაც მნიშვნელოვნად გაზრდის მათ სიხისტეს და მზიდუნარიანობას.
2. სართულების რაოდენობა n=4 არ აკმაყოფილებს პნ 01.01-09 მოთხოვნას $n_{max}=3$, მაგრამ აკმაყოფილებს სნიპის მოთხოვნას СНИП II-7-81* $n_{max}=4$. მიმაჩნია დასაშვებად ვიხელმძღვანელოთ СНИП II-7-81* მოთხოვნით, რადგან ერთი სართულის მოხსნა უარყოფითად იმოქმედებს სკოლაში სწავლის პროცესზე, მითუმეტეს ქვემოთ მოცემულ რეკომენდაციებში იქნება გათვალისწინებული კედლების გამაგრება არმირებული ტორკრეტბეტონით, რაც მნიშვნელოვნად გაზრდის მათ სიხისტესა და მზიდუნარიანობას.
3. კედლები ამოყვანილია თეთრი აგურით, რაც იკრძალება სეისმურ რაიონებში პნ 01.01-09. საჭიროა კედლების მთელ სიმაღლეზე გამაგრება არმირებული ტორკრეტბეტონით ორივე მხრიდან.

დასკვნა

შენობა იმყოფება დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში. ნაწილობრივ აკმაყოფილებს „სეისმომდეგი მშენებლობა“ პნ 01.01-09 მოთხოვნებს. ჯდენები დეფორმაციები და ბზარები შენობაზე არ დაფიქსირებულა. ექსპერტის მიერ მოცემული რეკომენდაციების შესრულების შემდეგ შესაძლებელი იქნება შენობის უსაფრთხო ექსპლუატაცია.

არსებული შენობა III-ის შესწავლის შედეგად დადგინდა, რომ მისი მზიდი კონსტრუქციები იმყოფებიან დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში. მათზე არ შეინიშნება არათანაბარი ჯდენის ნიშნები, დეფორმაციები და ბზარები. კონსტრუქციული გადაწყვეტილებები ძირითადად არ ეწინააღმდეგება „სეისმომდეგი მშენებლობა“ პნ 01.01-09 მოთხოვნებს. მოცემული შენიშვნების შესრულების შემთხვევაში შენობის შემდგომი ექსპლუატაცია დასაშვებია.

ექსპერტი

ინჟინერ-კონსტრუქტორი:

ვ. კასრაძე

ქუთაისი
საჯარო სკოლა №14
კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სახელოვნებათმცოდნეო კვლევა და
რეკომენდაციები

ფასადი ჩრდილოეთიდან

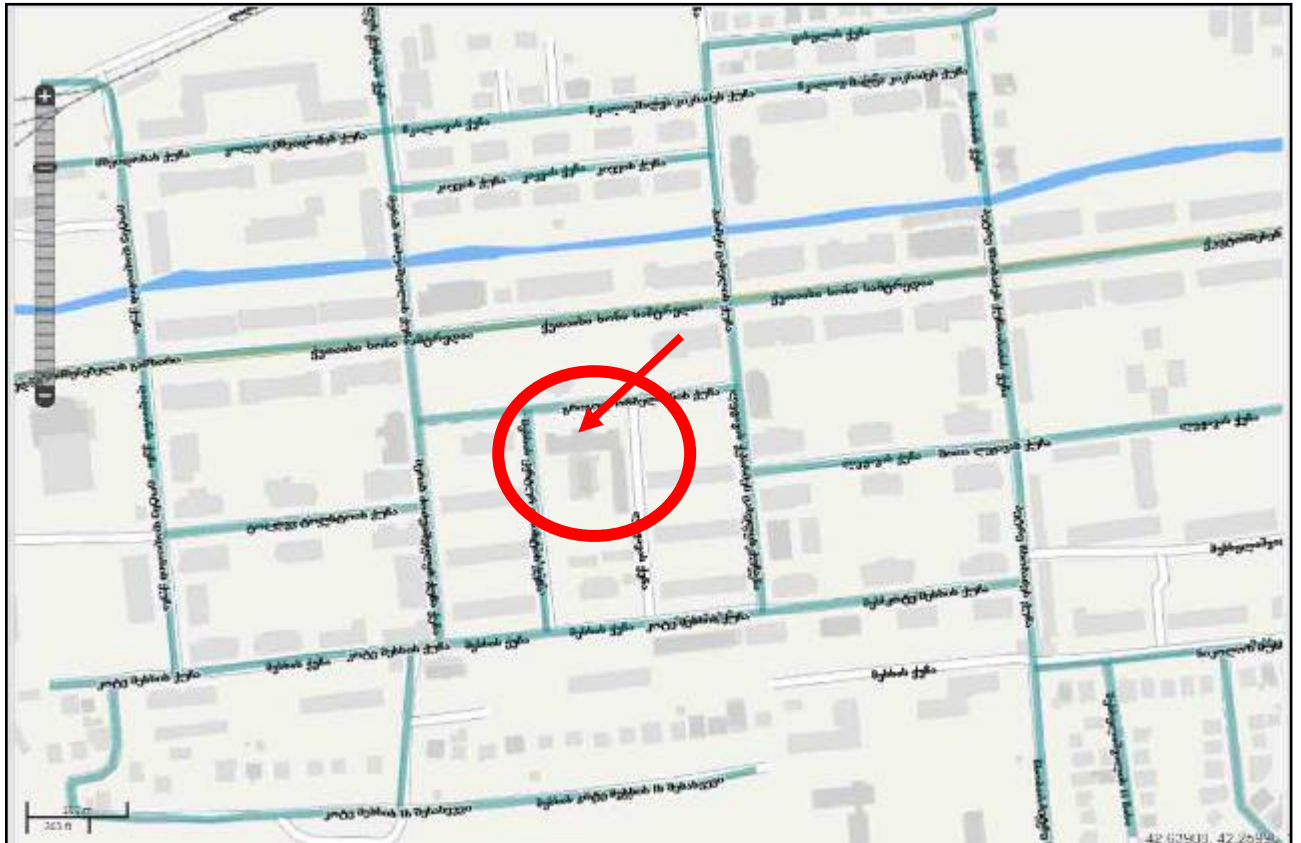
სელოვნებათმცოდნე:
გ. ჭანიშვილი;

შ პ ს
„ძველი უბანი“
მაისი
2020

A detailed historical map of the Kvitich area, showing a river, roads, and buildings. A red circle with an arrow points to a specific building complex, and a red line highlights a road segment.

[illegible]

2

სამისამართო რუკის ფრაგმენტი, 2016წ

აეროფოტო, 2016

სკოლის შენობა მთავარი ფასადით მიმართულია გ. ორბელიანის ქუჩისკენ, ქუჩის პერიმეტრიდან უკანაა გადაწყეული და შემოიზღუდავს ქვის ცოკოლიან, ჭვირულცხაურიან ღობით შემოფარგლულ ეზოს. უკანა მხრიდან აქვს დიდი ეზო.

სკოლის შენობის მოკლე აღწერა

მთავარი ფასადი ჩრდილოეთიდან, 2019წ

სკოლის თავდაპირველი შენობა რომელიც აღრიცხულია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლად, მართკუთხა გეგმის მქონე ნაგებობაა მძლავრი ცენტრალური და ფლანგების რიზალიტებით. ძირითადი მოცულობა სამსართულიანია, ცენტრალური რიზალიტი კი, ოდნავ მაღალი. გარეთა ზომები 53X14.6მ. რიზალიტებით. ლენტური საძირკველი ბეტონისაა. აგებულია წითელი აგურით. კედლების სისქე 50სმ. სართულშუა გადახურვა ბეტონისაა. სხვენი ხის მასალის. აქვს თუნუქის საბურავიანი კონვერტული გადახურვა. ს/კ 03.01.23.127; GPS კოორდინატები: X 305035,9. Y 4681251,7; ზ.დ. 119-120მ.

ხედი უკანა ეზოდან

ნაგებობა „სტალინური არქიტექტურის“ ტიპობრივი ნიმუშია. აგებულია 1952წ. აგურით ნაგები შელესილი და ღიაყვითლად დაფერილი ფასადები სიმეტრიულ პრინციპზეა აწყობილი და მორთულია წრიულსვეტებიანი ღია დერეფნებისა და კედლების თაღედებით, რიკულებიანი მოაჯირებით, თაღოვანი სარკმლებით და პროფილირებული ლავგარდანებით. სკოლის უკან დგას ორსართულიანი შენობა (სპორტული დარბაზი), კედლის მაღალი თაღედებით მოცული ფასადებით და ფრონტონიანი ორქანობიანი გადახურვით. მოგვიანებით ძირითად ნაგებობას სამხრეთიდან (აღმოსავლეთ ფლანგზე) მიადგეს სკოლის ახალი ოთხსართულიანი შენობა. ხოლო სპორტულ დარბაზს მიაშენეს ერთსართულიანი მოცულობა. სამხრეთიდან დარბაზსა და სკოლას შორის ამოშენებულია თავისუფალი სივრცე.

აგების თარიღი – 1952წ;

არქიტექტურული სტილი – „სტალინური არქიტექტურული“ სტილის ფასადი;

ისტორიული ცნობები – ეს ადგილი ქუთაისის ისტორიული ნაწილიდან და მდ. რიონიდან დასავლეთით ხუთი კმ-ის მანძილზე მდებარეობს. მის ირგვლივ მიდამოები რიონის მარჯვენა ნაპირზე, XXს-ის შუა წლებამდე დაუსახლებელი იყო და ქალაქის განვითარება თანდათან მიმდინარეობდა. ეს პროცესი აღბეჭდილია ქუთაისის ისტორიულ გეგმებზე. II მსოფლიო ომის შემდეგ აქ აშენდა ქუთაისის ავტოხარხანა და მის მახლობლად ჩამოყალიბდა ავტოქარხნის დასახლება პარალელური და პერპენდიკულარული ქუჩების ქსელით. აქ უბნის რეგულარული განაშენიანება განვითარდა ქუთაისი-ხონი-სამტრედია სამანქანო ტრასის ორთავე მხარეს. აშენდა 4-5 სართულიანი მოზრდილი საცხოვრებელი კორპუსები. ოდნავ მოშორებით კი, ინდივიდუალური ტიპის ერთ-ორსართულიანი სახლები ნახევრადსაკარმიდამო ნაკვეთებით.

ამ უბანში ცხოვრობდნენ ავტოქარხნის თანამშრომლები და 1952 წელს მათი საჭიროებისათვის გაიხსნა მე-14 რუსული საშუალო სკოლა გრ. ორბელიანის ქუჩაზე (№3). მოსახლეობის ზრდისა და განაშენიანების განვითარების შემდეგ სკოლის შენობა მოსწავლეთა რაოდენობას ვეღარ იტევდა და ამიტომ თავდაპირველ ნაგებობაზე მიაშენეს იგივე მოცულობის ოთხსართულიანი კორპუსი. 1962 წელს კი, იქვე მახლობლად, ამ სკოლის ბაზაზე აშენდა 30-ე საშუალო სკოლა მუსხელიშვილის დღევანდელ ქუჩაზე. მე-14 სკოლის წინ კი, ქუჩის მოპირდაპირე მხარეს აშენდა დარბაზული ეკლესია.

ამ უბნის არსებულ განაშენიანებას ნაგებობების არცთუ მაღალი არქიტექტურული ხარისხის მიუხედავად სისტემური ხასიათი ჰქონდა და მოწესრიგებული იყო. უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში კი, უსისტემო და ზოგჯერ უნებართვო ნაგებობებმა განაშენიანება მიმართა დეგრადირებისკენ.

გრ. ორბელიანის ქუჩა

სახლები ცენტრალურ ქუჩაზე

30-ე სკოლა

ეკლესია მე-14 სკოლის მოპირდაპირე მხარეს

თავდაპირველი სახე და გეგმარება – სკოლის შენობის თავდაპირველად ჩამოყალიბებული ზოგადი სახე და გეგმარება ძირითადად შენარჩუნებულია.

თვდაპირველი გეგმარება – ნაგებობაში შენარჩუნებულია თავდაპირველი გეგმარება ოდნავი ცვლილებებით – სამივე სართულზე მთელ სიგრძეზე მთავარი ფასადისკენ შუა მონაკვეთში დერეფანია, დერეფნის გაყოლებით კი სხვადასვა ზომის მართკუთხა ოთახებია ჩარიგებული უკანა ეზოს მხარეს. ოთახებია გვერდით ფლანგებზეც. I სართულზე ცენტრალურ რიზალიტში მოწყობილია ქუჩიდან შესასვლელი სადარბაზო და კიბის უჯრედი. მის უკან ვესტიბულია გასასვლელით ეზოსკენ. კიბის უჯრედებით არის მოცული შუა რიზალიტის ზედა სართულებიც და ფლანგების რიზალიტებიც. ეზოში მართკუთხა ნაგებობაში ერთიანი სპორტული დარბაზია.

სამშენებლო ფენები – არსებობს ერთი თავდაპირველი სამშენებლო ფენა (მომდევნო გადაკეთებები ინტერიერში უმნიშვნელოა და არ იცვლება ნაგებობის ძირითადი სტრუქტურა. უკანა მხრიდან ძირითად ნაგებობასა და სპორტულ დარბაზზე რამდენიმე უხარისხო მოცულობაა მიშენებული).

I – 1950-იანი წწ. – თავდაპირველი ფენა სამთავე სართულზე;

ტოპოლოგ. დამახასიათებლები – „სტალინური არქიტექტურული“ სტილის საფასადო მორთულობა;

ორიენტაცია – დასავლეთ-აღმოსავლეთი გრძივი მიმართულება;

რელიეფი და ნიადაგი – მოსწორებული რელიეფი. შენობის დაფუძნების სიღრმეზე (1.5მ) გამოვლენილია ელუვიურ დელივიური ნალექები (თიხა-თიხნარი ჩანართების გარეშე), რომლებიც ზემოდან გადაფარულია 0,6-0,8მ. სიმძლავრის ტექნოგენური გრუნტით.

გამოვლენილია ერთი საინჟინრო-გეოლოგიური ელემენტი (სგე) სგე I-თიხნარი გრუნტი. მოყავისფრო-მონაცრისფრო შეფერილობის თიხნარი, ერთგვაროვანი, ტენიანი, ნახევრადმყარი კოსისტენციით, ღორღის და ხვინჭის ჩანართებით, უწყლოა (გეოლოგიური კვლევის მასალები).

სეისმურობა – რვაბალიანი მიწისძვრის ზონა;

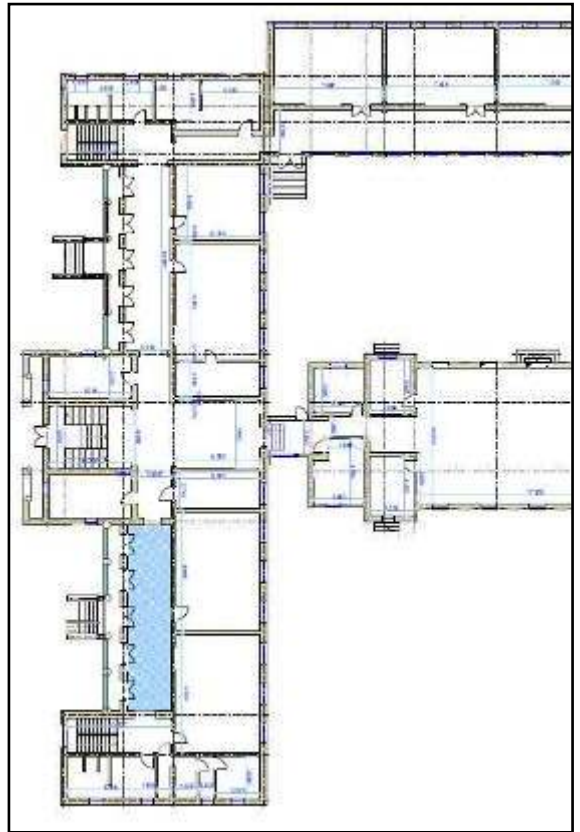
ეზო – მთავარი ფასადის წინ ქუჩისკენ ბეტონის ძირიანი და ლითონის ცხაურიანი ღობით შემოზღუდულია მოასფალტებული ეზო. ვრცელი ეზოა შენობის უკანა მხარესაც, რომლის შუა მონაკვეთში დგას მართკუთხა ორქანობიანი სპორტული დარბაზი;

სართულიანობა – სკოლის შენობა სამსართულიანია;

სართულთა გეგმები:

I სართული –

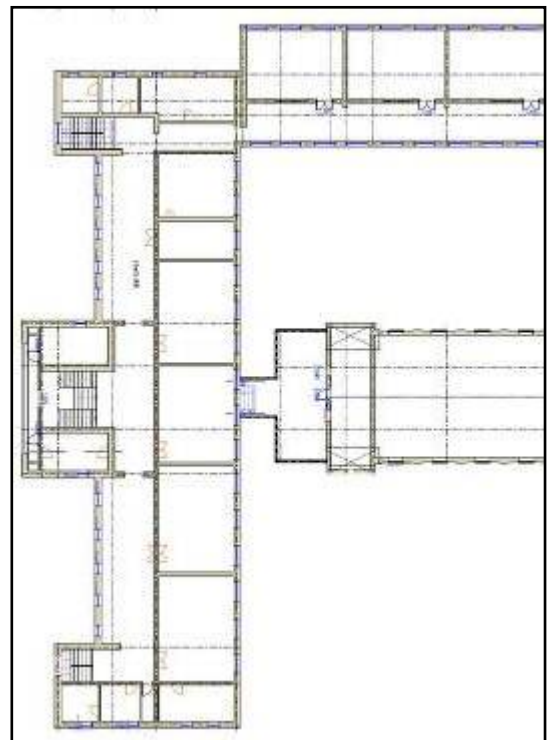
თითქმის მთელ სიგრძეზე შუაში დერეფანია, მის წინ მთავარი ფასადისკენ ღია დერეფანი, უკან კი, ჩარიგებულია საკლასო ოთახები. ცენტრში მთავარი ფასადისკენ სადარბაზოა და კიბის უჯრედი მომიჯნავე ოთახებით. იქვე ეზოსკენ ვესტიბიულია კართ. ფლანგებზე კიბის თითო წაგრძელებული უჯრედია დატანილი ნაგებობის კუთხეებისკენ ფლანკირებული ოთახებით. კიბის სხმული საფეხურები ლითონის ჩანებზეა მოწყობილი. მოაჯირიც ლითონისაა. სართულის ღიობები მთავარ ფასადზე თაღოვანია და წარმოადგენს კარებს ღია დერეფნებისკენ. ეზოსკენ საკლასო ოთახებსა და კუთხის ოთახებში მართკუთხა სარკმლებია დატანილი. მართკუთხა სარკმლებია დატანილი მოკლე ფასადებისკენაც. დამხმარე სათავსები და სველი წერტილები დერეფნის ბოლოშია მოწყობილი. ძირითადი საყრდენი კედლები – 50-54სმ. ტიხრები – 18-25სმ. სართულის სიმაღლე – $h=3.75\text{მ}$

I სართული

II სართული –

მეორე სართული პირველის მსგავსია. განსხვავება ისაა, რომ მეორე სართულზე პირველი სართულის ვიწრო შიდა დერეფნის ნაცვლად, წაგრძელებული მოცულობებია რომლებიც მთავარი ფასადისკენ გამოდის მართკუთხა სარკმლებით. ცენტრში სადარბაზო კარიბჭის თავზე მაღალ წრიულ (დ-50სმ) სვეტებიანი ღია აივანია. ამ სართულზეც ეზოსკენ ჩამწკრივებულია განსხვავებული ზომის და კონფიგურაციის საკლასო ოთახები. ეზოს მხარეს ფასადზე პირველი სართულის მსგავსი მართკუთხა სარკმლებია. სარკმლების წირთხლები პარალელურია. დამხმარე სათავსები და სველი წერტილები აქაც მართკუთხა დერეფნის ბოლოებშია მოწყობილი. იატაკი დერეფნებში პარკეტისაა. ძირითადი საყრდენი კედლები აქაც – 50სმ. ტიხრები – 25სმ. სართულის სიმაღლე – $h=3.55\text{მ}$.

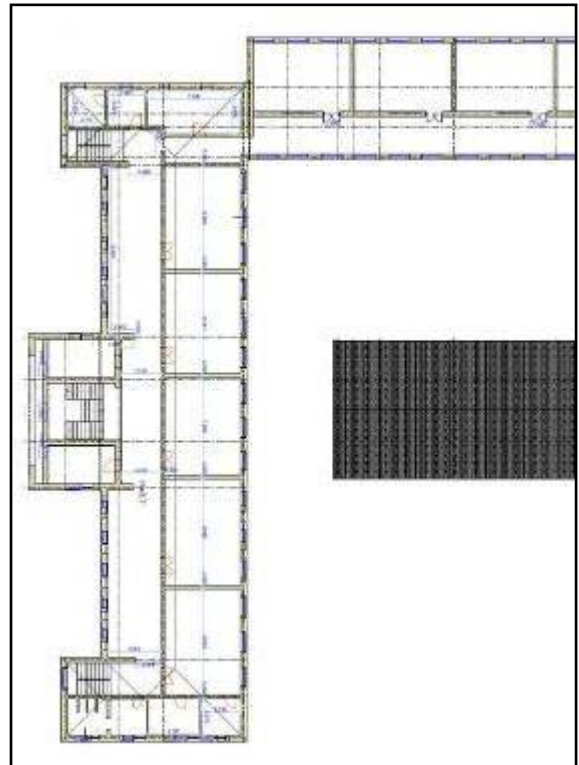

II სართული

III სართული და სხვენი –

III სართულის გეგმარებაც მეორე სართულის მსგავსია. ძირითადი პრინციპი აქაც გამეორებულია – გრძელი დერეფანი მთელი შენობის გასწვრივ და საკლასო ოთახები ეზოს ფასადის მხარეს. თუმცა, განსხვავებულია ოთახების ზომები. სარკმლები აქ მთავარი ფასადისკენ თაღოვანია, ეზოსკენ კი ქვედა სართულების მსგავსად თარაზულია. ძირითადი საყრდენი კედლები აქაც იგივე ზომებისაა – 50სმ. ტიხრები – 25სმ. სართულის სიმაღლე – $h=3.70\text{მ}$.

სხვენი მოქცეულია ორქანობიანი სახურავის ქვეშ. საბურავი თუნუქისაა და ეყრდნობა ხის ნივნივებს. ნივნივები კი ხის კოჭების თავხეებს და ბეტონის სარტყელს. აქვს სამერცხულები.

III სართული

მასალების სტრუქტურა, კონსტრუქციები, დაზიანება:

საყრდენი კედლები – ნაგებობა დაფუძნებულია ბეტონის ლენტურ საძირკველზე. საყრდენი კედლები 50-54სმ სიგანისაა. აგებულია წითელი აგურით. იგივე სიგანისაა ზედა სართულების საყრდენი კედლები – 50სმ. სხვადასხვა სიგანისაა ამ სართულების ტიხრები – 18-25-35სმ.

კედლების სტრუქტურა – წითელი აგურის მკვიდრი წყობაა ცემენტის ხსნარზე. კონსტრუქციული კვლევით გამოვლინდა, რომ შენობას აქვს ანტისეისმური სარტყლები.

სართულშუა გადახურვა – სართულების გადახურვა ტრადიციულია ამ პერიოდისთვის. რკინაბეტონის კოჭებით და ფიცრული იატაკით. სველი წერტილები და კიბის უჯრედების ბაქნები სხმული ბეტონისაა.

სახურავი – ხისაა სხვენი. აქვს ხის ნივნივებზე თუნუქით დაბურული კონვერტული ოთხქანობიანი სახურავი ძირითად მოცულობაზე. ცალკე გადახურვები აქვს ცენტრალურ და ფლანგის რიზალიტებსაც;

საპირე მასალა – წითელი აგურით აშენებულ ნაგებობას აქვს დაბალი ცოკოლი. წითელი აგურის წყობა შელესილია როგორც ცოკოლზე ასევე კედლებზე. ღია აივნების მოაჯირის, ლითონის კარკასიანი სვეტების და ლავგარდანისათვის გამოყენებულია ნაღესი კვეთილობა;

ხის მასალა – გადახურვების გარდა გამოყენებული იყო კარ-სარკმელთათვის;

ლითონი – კიბის უჯრედების საფეხურების საყრდენი „ჩანები“ და მოაჯირის ჭვირული კარკასი. 50სმ. დიამეტრის წრიული სვეტები;

დაზიანება – შენობა კონსტრუქციულად იმყოფება დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში. ნაგებობას ე.წ. ჯდენა არ აქვს (გეოლოგიურ კვლევა). ფლანგის რიზალიტების ბზარები სხვა ფაქტორებთან ერთად გამოწვეულია ხის ფესვების ზემოქმედებით. ატმოსფერულმა ნალექებმა გამოიწვია ნალესობის მსუბუქი ბზარები და ნაწილობრივი ჩამოშლა (კონსტრუქციული კვლევა). დაზიანებულია დერეფნების ხის იატაკი.

ინტერიერში მრავალჯერ არის ჩატარებული რემონტი, რითიც ბევრ შემთხვევაში დაკარგული აქვს თავდაპირველი სახე. მოშლილი ან დაზიანებულია კვეთილი ნალესი ელემენტები;

დაზიანებული ნალესობა და კაპიტელუმი

დაზიანებული რიზალიტის ძირი

დაზიანებული ნალესი პილასტრები

კიბე – სამი სართულის მომცველი კიბის უჯრედია მოწყობილი ცენტრში ვესტიბულის უკან და ფლანგებზე. უჯრედის საბრუნო ბაქნები ბეტონისაა. კიბის სხმული საფეხურები მოწყობილია ლითონის ჩანებზე. ლითონის ჭვირულ კარკასიანია კიბის მოაჯირი და აქვს ხის სახელური.

სხმულ საფეხურებიანი ღია კიბეა მოწყობილი ორთავე ღია დერეფნის წინ მთავარი ფასადისკენ და ლითონის მოაჯირიანი პანდუსი მარჯვენა დერეფნის კიბის მარჯვენა მონაკვეთზე.

ასევე სხმულ საფეხურებიანი კიბეა უკანა ეზოში გასასვლელი კარის წინ.

ცენტრალური კიბის უჯრედი

ფასადები:

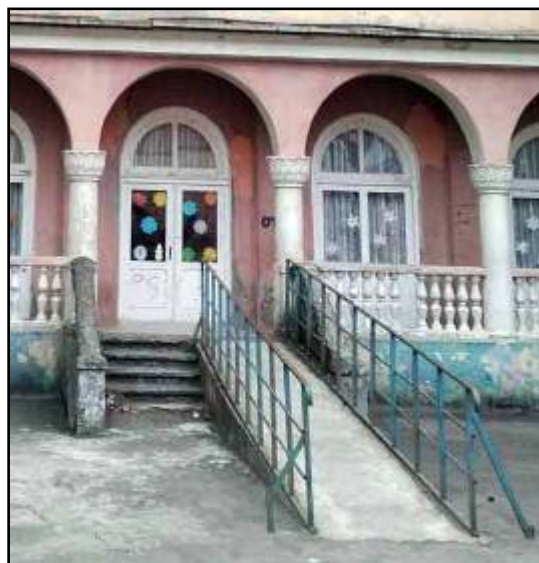

ჩრდილოეთი ფასადი ეზოს შემოღობვითი ღობით და ჭიშკრით

„სტალინური არქიტექტურული“ ესთეტიკის მქონე სამსართულიანი ნაგებობის მთავარი ფასადი სიმეტრიულ ქარგზეა აწყობილი. აგურის წყობით აგებული, მთლიანად გაღესილი და მოვარდისფროდ დაფერილი ფასადი დაყოფილია სამ განსხვავებულ სიბრტყედ, ცენტრალური და ფლანგების რიზალიტურად ნაშვერ მონაკვეთებად.

მარჯვენა დერეფანი კიბით

მარჯვენა დერეფანი კიბით და პანდუსით

ნაგებობა ნაღეს ცოკოლზე დგას რომელშიც დაბალი ნახევარსადრავული მოცულობაა მოწყობილი. ჩრდილოეთი მთავარი ფასადის ძირითადი კედლის სიბრტყე რიზალიტებს შორის პირველ სართულზე მოიცავს ცოკოლზე შემომდგარ ღია დერეფნებს, ნაღესკვეთილობებიანი კაპიტელებით დასრულებული წრიული სვეტებით, რომლებზეც ნახევარწრიული ფორმის თაღები გადადის. ორთავე დერეფნის მოაჯირები ნაღესი რიკულებიანია (ორ ადგილზე მოაჯირი ამოშენებულია). დერეფნების ცენტრში ქვის საფეხურებიანი კიბეა მოწყობილი. მოგვიანებით მარჯვენა, დასავლეთის კიბის მარჯვენა ნახევარზე გამართულია ლითონის მოაჯირიანი პანდუსი.

რიზალიტებს შორის მოქცეული იგივე მონაკვეთები II და III სართულებზე წარმოადგენს ერთიანი სიბრტყის კედლებს მარტივი ტიპის მართკუთხა (II სართ) და თაღოვანი (III სართულზე) სარკმლების რიგებით. სარკმლების თავდაპირველი ხის ალათები გამოცვლილია შეუსაბამო ლითონ-პლასტმასით. I სართული და შენობის ზედა ნაწილი დასრულებულია საფეხუროვანი, გლუვი ლავგარდანებით.

ცენტრალური რიზალიტი ოდნავ მაღალია სკოლის ძირითად მოცულობაზე. პირველ სართულზე სკოლის მთავარი შესასვლელია, გაწეობილი იონურ კაპიტელებიანი მძლავრი სვეტებით. რიზალიტის მეორე და მესამე სართულები გაერთიანებულია და გახსნილია მაღალ და ვიწრო წრიულ სვეტებზე გადაყვანილი სამთაღედით. თაღედის საყრდენი სვეტები შემომდგარია ქვის კვეთილშემკულობებიან მოაჯირზე და აქვთ აკანთისებური კაპიტელები. ამ ერთგვარი სვეტებიანი ლოჯიის ცენტრში მეორე და მესამე სართულების მომცველი მაღალი თაღოვანი სარკმელია დატანილი. გვერდებზე თითო სართულზე ორ-ორი მართკუთხა სარკმელია.

ცენტრალური რიზალიტი

მარცხენა რიზალიტი

გვერდითი რიზალიტების ფასადები მარტივად არის გადაწყვეტილი. თითოეულ ფლანგზე ცოკოლზე აღმართულია ერთიანი სიბრტყის მქონე ნაღესი კედელი, რომელიც იხსნება მხოლოდ ამ რიზალიტებში არსებული კიბის უჯრედების სართულშუა ბაქნების მოზრდილი მართკუთხა ორი სასინათლო ღიობით, პირველ-მეორე და მეორე-მესამე სართულებს შორის, რაც არითმიულ აქცენტებად ისახება ფასადის სართულებზე ჩარიგებულ ერთი სასიმაღლო დონის სარკმლებთან მიმართებაში. ეს სარკმლები მოცულია კედლის პილასტრული ვარდულებიანი თაღედით, რომელიც შეკრულია რიზალიტის ზედა პროფილირებულ ლავგარდანთან და ძირს ეშვება

ცოკოლისკენ, სადაც საფეხუროვან კრონშტეინებზეა დაფუძნებული. ეს თაღედი აქცენტირებულია კედლის საერთო მოვარდისფრო სიბრტყისგან განსხვავებული ტონით და ისევე როგორც ცენტრალური რიზალიტის ქვედა მართკუთხა და ზედა წრიული სვეტები, თეთრადაა დაფერილი.

გვერდითი ფასადი აღმ-დან

გვერდითი ფასადი დასავ-დან

ნაგებობის გვერდითი ფასადები მარტივია. დაბალ ცოკოლზე შემომდგარია გლუვი პროფილირებული ლავგარდანებით დასრულებული ერთიანი ნაღესი კედელი, თითოეულ სართულზე ოთხ-ოთხი მართკუთხა (III-ზე თაღოვანი) სარკმლის რიგით. მოგვიანებით დასავლეთი გვერდითი ფასადის მარცხენა ფლანგზე მოეწყო სამივე სართულის მომცველი ლითონის კონსტრუქცია.

უკანა ფასადი სამხრეთიდან

უკანა ფასადი სამხრეთიდან

სკოლის უკანა ფასადი და სპორტდარბაზი

შენობის უკანა ფასადი მარტივი სახისაა – კედლის ერთგვაროვანი სიბრტყე სამივე სართულზე დასახსრული მართკუთხა სარკმლებით. ალათები გამოცვლილია ლითონ-პლასტმასით. შუაში მიდგმულია ორქანობიანი სპორტული დარბაზი.

წყობის ტექნიკა – აგურის მკვიდრი წყობა ფასადებზე გალესილია და დაფერილია მოვარდისფროდ როგორც მთავარი ფასადის, ასევე ეზოს მხარეს. ცოკოლი თაროთი არის გამოყოფილი.

ცოკოლის ღიობები

ცოკოლის და კედლის წყობა

ღიობები, სარკმლები და კარები – სარკმლების ფორმა ფასადებზე მართკუთხა და თაღოვანი ზღუდარებით სრულდება. ღიობები თავდაპირველად ხის ალათებიანი იყო. ამჟამად შეცვლილია ლითონპლასტმასის ალათებიანი შემინვით. ასევე შეცვლილია თავდაპირველი კარები.

წინა ფასადი, II სართული

III სართულის სარკმლები

აივნის სვეტები

მარცხენა აივნის კარი

რიზალიტის ღიობები

მარჯვენა აივნის კარი

ინტერიერი:

ასასკვლელი სხვენი

კიბის უჯრედი, III სართული

კიბე ფლანგზე

კიბე II სართული

კიბე ფლანგზე

ვესტიბიული ეზოსკენ

I სართ. ღერეფანი

კიბე სადარბაზოში

I სართ. ღერეფანი

სადარბაზო და კიბის უჯრედი – ფასადის მთავარი სადარბაზო კარიდან შევდივართ სამთავე სართულის მომცველ სამ სვლიან (ორი გვერდითი და ერთი შუა) კიბის უჯრედში, რომლის უკან I სართულზე პერპენდიკულარულად წაგრძელებული ღერეფანია და შემდეგ ეზოს კარისკენ მიმართული ვესტიბიული. მართკუთხა სადარბაზო მარტივად არის მოწყობილი, კედლები გალესილია და დაფერილი. ჭერთან დაუყვება ნაღესი კარნიზები. იატაკი კიბის უჯრედში, ბაქნებზე, ღერეფნის მიმდებარე მონაკვეთებში და ვესტიბიულში სხმული ბეტონით არის მოგებული. ფლანგების კიბის უჯრედებში ორმხრივი კიბის სვლაა და ბაქნები მოგებულია კერამიკულ ფილებიანი იატაკით.

ოთახები – რემონტების გამო ძველი მსატვრული გაფორმება პრაქტიკულად არ შემორჩენილა. კედლები მარტივადაა შეღესილი, შეთეთრებული და დაფერილი ვარდისფრად, ცისფრად და მწვანედ სართულების მიხედვით. რელიეფური ნაღესობა ჭერის მახლობლად მხოლოდ რამდენიმე ადგილასაა. ცენტრალურ კიბის უჯრედსა და I სართულის ვესტიბულში სხმული ბეტონის იატაკია. დერეფნებში პარკეტია დაგებული, ხოლო კიბის უჯრედში მოზაიკური ფილები.

ნალესი პარნიზი ჰერთან

ფლანგის კიბის უჯრედის მოზაიკური იატაკი

ბასასვლელი ახალ შენობაში

III სართულის დერეფანი

ბასასვლელი ახალ შენობაში

II სართულის დერეფანი

დოკუმენტაცია:

კულტურული მემკვიდრეობის სააგენტოს არქივის მასალები

ქუთაისის მე-14 საჯარო სკოლა

ძეგლის კოდი (არქივი)

სარეგისტრაციო ნომერი 23199

მინიჭების თარიღი 20/03/2017

მიმნიჭებელი ორგანიზაცია საქართველოს კულტურული

მემკვიდრეობის ეროვნული სააგენტო

მიმნიჭებელი დოკუმენტის ნომერი 2/25

რეესტრის ნომერი 7343

რეესტრში შეტანის თარიღი 29.03.2017

X კოორდინატი 309361.959096199

Y კოორდინატი 4683726.04822858

ტიპი სასკოლო შენობა

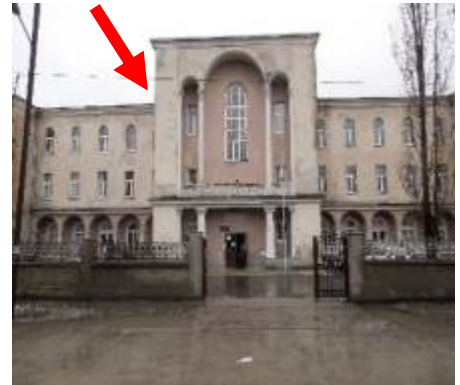
თარიღი(წელი,საუკუნე,ათასწლეული) 1952წ

მისამართი ქ. ქუთაისი გრ. ორბელიანის ქ. №3

მოკლე დახასიათება მე-14 საჯარო სკოლა

ინფორმაციის შემდგენელი რუსუდან ჯაფარიძე

შედგენის თარიღი 15.03.2019

ხედი გრ. ორბელიანის ქუჩიდან

შეფასება:

კულტურულ ისტორიული – იგი ქუთაისის XXს-ის შუა პერიოდის საგანმანათლებლო ფუნქციის ნაგებობაა და დაკავშირებულია საავტომობილო ქარხნის ირგვლივ ჩამოყალიბებულ განაშენიანებასთან;

მხატვრულ-რქიტექტურული – სახლი ორგანულად არის ჩაწერილი ქუთაისის ამ ახალი უბნის ჩამოყალიბებულ გარემოში და მორგებულია ადგილს. თავისი სტრუქტურით ეს ნაგებობა საინტერესოა, როგორც XX საუკუნის შუა ხანის საგანმანათლებლო ფუნქციის ნაგებობა განსაზღვრული სტილის („სტალინური არქიტექტურის“) და სამშენებლო ხელოვნების ერთ-ერთი ეტაპის ამსახველი რეალობა. სახლი თავისი მოცულობითა და დეკორით შემკული ფასადებით, მიკროუბნის ერთ-ერთ დომინანტს წარმოადგენს. შენობა მკაფიო აქცენტს ქმნის და განსაზღვრავს განაშენიანების ხასიათს.

სტატუსი – ეს ნაგებობა მიჩნეულია საქართველოს ადგილობრივი მნიშვნელობის არქიტექტურულ ძეგლად.

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის
ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის
2017 წლის 20 მარტის № 2/25 ბრძანების
დანართი

ბრძანება N <u>2/25 20.03</u> 2017წ.					
დანართი					
№	ფოტო	სახელწოდება	ადგილმდებარეობა	სახეობა	თარიღი
1.		მე-14 საჯარო სკოლა *	ქ. ქუთაისი, სულხან-საბა ორბელიანის ქ. N3	არქიტექტურის, ქალაქმშენებლო ზის (ურბანული)	1952 წელი

სააღრიცხვო ბარათი

დასკვნა და რეკომენდაციები:

სარესტავრაციო ნაგებობა კულტურული მემკვიდრეობის არქიტექტურული ძეგლია და მისთვის ეს სტატუსი მნიშვნელოვანწილად მინიჭებულია როგორც ნაგებობის საფასადო გაფორმების, ასევე გეგმარებითი სტრუქტურის გამო.

საარქივო და ადგილზე ჩატარებულმა კვლევამ გვიჩვენა შემდეგი:

1. სკოლის შენობა აგებულია 1952 წელს ავტოქარხნის მუშა-მოსამსახურეთა შვილთათვის;
2. XXს-ის მეორე ნახევარში, მოსახლეობის ზრდის გამო სამსართულიან სკოლას მიშენდა მოზრდილი ოთხსართულიანი ნაგებობა. მიშენებული მოცულობა რიგითი სასკოლო შენობაა, არ გამოირჩევა მაღალი არქიტექტურული ღირებულებით და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი მასზე არ ვრცელდება. თუმცა, სკოლის ეზოს სამხრეთ ნაწილში მდგომი სასკოლო შენობა – სპორტული დარბაზი ასევე იმსახურებს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსს. მიუხედავად იმისა, რომ მისი ინტერიერი მთლიანად გადაკეთებულია;
3. ასევე არ არის ღირებული უკანა ეზოში ძირითად ნაგებობასა და სპორტულ დარბაზზე მიდგმული მოცულობები;
4. ჩვენს განსახილველ სკოლის შენობაშიც, XXს-ის მეორე ნახევარში და უკანასკნელ ათწლეულებში მოხდა გარკვეული სტრუქტურულ-გეგმარებითი ცვლილება. რამდენჯერმე ჩანს ჩატარებული ინტერიერის და ფასადების რემონტი;

საფასადე ცვლილებები

5. შენობის მთავარი ფასადის მხატვრული გაფორმება შენარჩუნებულია რამდენიმე გამონაკლისის გარდა – შეცვლილია ცენტრალური რიზალიტის შესასვლელის კარის და სამივე სართულის სარკმლების ხის ჩარჩოები ლითონპლასტმასის ალათებით. ასევე I სართულის მარჯვენა ღია აივნის წინ კიბესთან მოგვიანებით გამართულია ლითონის მოაჯირიანი პანდუსი;
6. შეცვლილია ასევე უკანა ფასადის სამივე სართულის სარკმლების თავდაპირველი ალათები ლითონ-პლასტმასის ახალი მოჩარჩოებით. ხოლო, სპორტულ დარბაზზე სამხრეთიდან მიდგმულია მართკუთხა ფორმის უსახო ცალქანობიანი ნაგებობა, რომელიც არქიტექტურული თვალსაზრისით არადირებულია და არ წარმოადგენს ძეგლის კომპლექსურ ნაწილს. ასევე შეცვლილია სპორტული დარბაზის სარკმლები ლითონპლასტმასის ალათებით;

ინტერიერის ცვლილებები:

7. ინტერიერის თავდაპირველი სტრუქტურა ძირითადად შემორჩენილია, თუმცა, რამდენიმე ადგილი გადაკეთებულია;
8. ნაწილობრივ შეცვლილია სადარბაზო. ხელახლაა დაფერილი კიბის ლითონის მოაჯირი, საფეხურები და კედლები. სამივე სართულზე აღმოსავლეთი ფლანგის სამხრეთ კედლებში გაჭრილია კარები გვერდით მიშენებულ ნაგებობის დერეფნებში გადასასვლელად. კიბის უჯრედის უკან მოწყობილია ახალი სველი წერტილები;
9. შენობის სამივე სართულზე ზოგან მოწყობილია ახალი ტიხრები სხვადასხვა მასალით. შეცვლილია სველი წერტილების გვემარება და ინტერიერის გაფორმება. რამდენჯერმეა ჩატარებული რემონტი და კედლები და ჭერი ხელახლაა შელესილი და დაფერილი. გამოცვლილია სარკმლების ალათები და კარები;
10. ზოგან შეცვლილია თავდაპირველი პარკეტის იატაკები;
11. დაზიანებულია კედლებისა და ჭერის შელესილობა;
12. კონსტრუქციული დასკვნის მიხედვით შენობა იმყოფება დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში. ძირითადად აკმაყოფილებს სეისმომდებლობის მოთხოვნებს. გაჩენილი დეფორმაციები და ბზარები დღევანდელი მდგომარეობით არ უქმნიან შენობას ჩამოშლის საშიშროებას, მაგრამ უნდა შეკეთდეს და გამაგრდეს. აქვე აღნიშნულია, რომ კონსტრუქციული გამაგრების შერჩეული მეთოდები უნდა ითვალისწინებდეს იმ გარემოებას, რომ შენობას მინიჭებული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი;

რეკომენდაციები:

1. პირველ რიგში, მნიშვნელოვანია საყრდენი კედლების, სართულშუა გადახურვის და დაზიანებული გადახურვების შეკეთება და გამაგრება კონსტრუქციულ დასკვნაში აღნიშნული პირობების მიხედვით – კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსის გათვალისწინებით;
2. აღსადგენია ფასადების დაზიანებული ცოკოლის და კედლების ნალესობის ბზარები და გამოქარულ-ჩამორეცხილი სიბრტყე;
3. აღსადგენია და ერთიან სისტემაშია მოსაყვანი ფასადების და არქიტექტურული ელემენტების დაფერილობა ლაბორატორიული ფერთა და მასალათა კვლევის შედეგების გათვალისწინებით. გამოსაყენებელია გრადაციული ტონალობა საფასადო სხვადასხვა კედლის სიბრტყეების და არქიტექტურული ელემენტებისათვის, რაც დამახასიათებელი იყო სტალინის ეპოქის არქიტექტურული ნაგებობებისათვის. აღსადგენია საფასადო კვეთილი შემკულობის დაზიანებული ელემენტები;
4. აღსადგენია გადაკეთებული სარკმლები თავდაპირველი სტრუქტურის ალათებით და სურვილის შემთხვევაში შესაძლებელია ერთი ტიპის ცხაურების მოწყობა. მოსაწესრიგებელია ლითონის ცხაურები ცოკოლის ნახევარსარდაფის ღიობებშიც;
5. აღსადგენია ცენტრალური შესასვლელის სადარბაზო კარი. ასევე ღია დერეფნების კარები. ამ კარების აღდგენა შესაძლებელია თანამედროვე მასალებით, თუმცა, ნაგებობის მშენებლობის ეპოქისათვის შესაბამისი არქიტექტურული ესტეტიკით;
6. მოსაწესრიგებელია და აღსადგენია საწვიმარი მიწები თავდაპირველი სახით. ასევე მოსაწესრიგებელია კონდინციონერების და მსგავსი სისტემური დანადგარების განთავსება საფასადო სიბრტყეებზე;
7. არქიტექტურული თვალსაზრისით სპორტულ დარბაზე არსებული მინაშენი არ არის ღირებული და სასურველია ამ მიშენების მოხსნა. ასევე სარკმლების აღდგენა ერთი ტიპის ალათებით და სურვილის შემთხვევაში ცხაურებით;
8. შესაძლებელია ინტერიერის აღდგენა თავდაპირველი სახით და დამატებული ტიხრების მოხსნა. შესაძლებელია ინტერიერში ტიხრების გადაგეგმარება, სველი წერტილების მოდიფიცირება;
9. ასევე ინტერიერში შემორჩენილი მხატვრული ელემენტების გამოვლენა და აღდგენა ადგილზე კვლევისა (ზონდაჟები, ლაბორატორიული კვლევები) და ანალოგიების მოძიებით;
10. აღსადგენია შელესილობა ინტერიერში და დასადგენია კედლების თავდაპირველი ფერი ბათქაშის ნიმუშების ანალიზით;
11. აღსადგენია იატაკის კერამიკული ფილები კიბის უჯრედებში. ინტერიერის შეცვლილ ღიობთა ფორმა და ალათები;

12. მნიშვნელოვანია სადარბაზოსა და კიბის უჯრედის მოწესრიგება, ლითონის მოაჯირის, სხმული საფეხურებისა და ბაქნების დაზიანებული იატაკების გამაგრება და აღდგენა არსებულის მიხედვით. კედლების ნალესობის ბზარების შევსება და ხელახლა შეღესვა;
13. უნდა აღინიშნოს, რომ შემორჩენილი კონსტრუქციული და მხატვრული დეტალებით შესაძლებელი ჩანს, როგორც ქუჩის ასევე ეზოს ფასადების და ინტერიერის თავდაპირველი მოცულობითი სტრუქტურის და მხატვრული სახის დადგენა;
14. ყოველივე აქედან გამომდინარე მიგვაჩნია, რომ სრულყოფილი ფიქსაციისა და არქიტექტურული კვლევის შედეგად შესაძლებელი იქნება ნაგებობის თავდაპირველი სახის (არქიტექტურული სტრუქტურის, ნალესი ფორმების, ფერის) სრული აღდგენა;
15. ასევე უნდა ითქვას, რომ ნაგებობა არქიტექტურული ძეგლია რომლის სტატუსი ითვალისწინებს რესტავრაციას. ამიტომ, აქ თუ ადაპტაცია და სახეცვლილება იქნება განსაზღვრული, ეს ქმედება ფრთხილ მიდგომას მოითხოვს. აქ შემორჩენილია XXს-ის სამშენებლო ხელოვნებისა და მხატვრული გაფორმების სხვადასხვა ხერხი და ნიმუში, რისი დაცვაც აუცილებელია როგორც ფასადებზე ასევე ინტერიერშიც;
16. ადაპტაცია შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ პროექტირებისას გაანალიზებული იქნება ნაგებობის მხატვრულ-არქიტექტურული სახე და ახალი მოცულობა შექმნის თავდაპირველი კომპოზიციის ადექვატური არქიტექტურული სტილის მქონე სტრუქტურას;
17. ამგვარად, აქ მნიშვნელოვანია გავითვალისწინოთ ადაპტირებული ფორმების სტილისტური და მხატვრული თავსებადობა არქიტექტურული ძეგლის თავდაპირველ სახესთან და გარანტირებული იყოს სამუშაოს შესრულების ხარისხი;
18. სასურველია ფოტომონტაჟების გაკეთება ყველა სარესტავრაციო სტრუქტურისა და ელემენტის ჩვენებით, არსებული და საპროექტო ფოტოების ერთი და იგივე რაკურსებით;

ხელოვნებათმცოდნე –

ქ. ჯანაშია
30.05.2020წ.

არქეოლოგიური კვლევა

ქუთაისის N 14 საჯარო სკოლა

ფუნდამენტის მდგრადობის დადგენის მიზნით შემოწმდა ქუთაისის N14 საჯარო სკოლის შენობა. შენობა აშენებულია 1952 წელს. მას 2017 წელს მინიჭებული აქვს კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი. სკოლის შენობა სამსართულიანია, მოგვიანოდ მას სამხრეთის მხრიდან მიშენებული აქვს გრძელი ფლიგელი.

გეოლოგიური ჭრილი გაკეთდა შენობის დასავლეთი ფასადის ძირში, სპორტული დარბაზის და საქვების სიახლოვეს. პარალელურად მიმდინარეობდა არქეოლოგიური მეთვალყურეობა.

ჭრილის გაკეთების დროს ზემოდან ქვემოთ გამოჩნდა შემდეგი ფენები:

1. ზედაპირზე დაფიქსირდა 0.07მ სისქის ასფალტის ფენა.
2. შუა ნაწილში 0.80მ სისქის ნაყარი გრუნტი და მშენებლობის თანადროული სამშენებლო ნარჩენები.
3. ქვედა დონეზე დაფიქსირდა უძრავი თიხნარი.

ჭრილში, კერამიკული ნატეხები ან სხვა არქეოლოგიური ობიექტი არ აღმოჩენილა.

არქეოლოგი:

კახა კახიანი